
Brahma-Sutra - adhikarana

——
ब्रह्मसूत्राधिकरणानि

——
Document Information

Text title : Brahmasutra Adhikarana List

File name : brahmasutraadhikarana.itx

Category : sUtra, major_works

Location : doc_z_misc_major_works

Transliterated by : Sunder Hattangadi

Proofread by : Sunder Hattangadi

Description-comments : The text is based on Shankarabhashya (not Ramanuja, Madhva)

Source : Sw. Gambhirananda's translation of Shankara Sutra Bhasya, and Belvalkar
Brahmasutrapatha

Latest update : July 15, 2016, October 6, 2018

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

బ్రహ్మసూత్రాధికరణాని

బ్రహ్మసూత్రాధికరణానాం అనుక్రమణికా అథవా బ్రహ్మసూత్రాధికరణసూచి:

The text is based on Shankarabhashya

॥ బ్రహ్మ సూత్రాణి ॥

అధ్యాయాః	౪	౧ సమన్వయ	౨ అవిరోధ	౩ సాధన	౪ ఫల
పాదాః	౧౬	౪	౪	౪	౪
అధికరణాని	౧౯౧	౩౯	౪౭	౬౭	౩౮
సూత్రాణి	౫౫౫	౧౩౪	౧౫౭	౧౮౬	౭౮

౧ సమన్వయ

అధ్యాయః | అధికరణ ౩౯ సూత్రాణి ౧౩౪

పాద ౧	౧-౧౧	౧-౩౧
పాద ౨	౧౨-౧౮	౩౨-౬౩
పాద ౩	౧౯-౩౧	౬౪-౧౦౬
పాద ౪	౩౨-౩౯	౧౦౭-౧౩౪

౨ అవిరోధ

అధ్యాయః | అధికరణ ౪౭ సూత్రాణి ౧౫౭

పాద ౧	౪౦-౫౨	౧౩౫-౧౭౧
పాద ౨	౫౩-౬౦	౧౭౨-౨౧౬
పాద ౩	౬౧-౭౭	౨౧౭-౨౬౯
పాద ౪	౭౮-౮౬	౨౭౦-౨౯౧

౩ సాధన

అధ్యాయః | అధికరణ ౬౭ సూత్రాణి ౧౮౬

పాద ౧	౮౭-౯౨	౨౯౨-౩౧౮
పాద ౨	౯౩-౧౦౦	౩౧౯-౩౫౯
పాద ౩	౧౦౧-౧౩౬	౩౬౦-౪౨౫

పాద ౪	౧౩౭-౧౫౩	౪౨౬-౪౭౭
౪ ఫల		
అధ్యాయః	అధికరణ ౩౮	సూత్రాణి ౭౮
పాద ౧	౧౫౪-౧౬౭	౪౭౮-౪౯౬
పాద ౨	౧౬౮- ౧౭౮	౪౯౭-౫౧౭
పాద ౩	౧౭౯-౧౮౪	౫౧౮-౫౩౩
పాద ౪	౧౮౫-౧౯౧	౫౩౪-౫౫౫

అధ్యాయః	౧
పాద	౧
అధికరణ	౧-౧౧
సూత్రాణి	౧-౩౧

- ౦౦౧ జిజ్ఞాసాధికరణమ్ ||
 ౦౦౨ జన్మాద్యధికరణమ్ ||
 ౦౦౩ శాస్త్రయోనిత్వాధికరణమ్ ||
 ౦౦౪ సమన్వయాధికరణమ్ ||
 ౦౦౫ ఈక్షత్యాద్యధికరణమ్ ||
 ౦౦౬ ఆనన్దమయాధికరణమ్ ||
 ౦౦౭ అన్తరాధికరణమ్ ||
 ౦౦౮ ఆకాశాధికరణమ్ ||
 ౦౦౯ ప్రాణాధికరణమ్ ||
 ౦౧౦ జ్యోతిశ్చరణాధికరణమ్ ||
 ౦౧౧ ప్రతర్దనాధికరణమ్ ||
 పాద ౨
 అధికరణ ౧౨-౧౮
 సూత్ర ౩౨-౬౩
 ౦౧౨ సర్వత్ర ప్రసిద్ధ్యధికరణమ్ ||

౦౧౩ అత్తాధికరణమ్ ॥

౦౧౪ గుహాప్రవిష్టాధికరణమ్ ॥

౦౧౫ అన్తరాధికరణమ్ ॥

౦౧౬ అన్తర్యామ్యధికరణమ్ ॥

౦౧౭ అదృశ్యత్వాధికరణమ్ ॥

౦౧౮ వైశ్వానరాధికరణమ్ ॥

పాద 3

అధికరణ ౧౯-౩౧

సూత్ర ౬౪-౧౦౬

౦౧౯ ద్యుభ్యద్వధ్యధికరణమ్ :

౦౨౦ భూమాధికరణమ్ ॥

౦౨౧ అక్షరాధికరణమ్ ॥

౦౨౨ ఈక్షతికర్మవ్యపదేశాధికరణమ్ ॥

౦౨౩ దహరాధికరణమ్ ॥

౦౨౪ అనుకృత్యాధికరణమ్ ॥

౦౨౫ ప్రమితాధికరణమ్ ॥

౦౨౬ దేవతాధికరణమ్ ॥

౦౨౭ అపశూద్రాధికరణమ్ ॥

౦౨౮ కమ్పనాధికరణమ్ ॥

౦౨౯ జ్యోతిరాధికరణమ్ ॥

౦౩౦ అర్థాన్తరత్వదివ్యాపదేశాధికరణమ్ ॥

౦౩౧ సుషుప్త్యత్కృన్త్యధికరణమ్ ॥

పాద ౪

అధికరణ ౩౨-౩౯

సూత్ర ౧౦౭-౧౩౪

౦౩౨ అనుమానికాధికరణమ్ ॥

- ౦౩౩ చమసాధికరణమ్ ॥
 ౦౩౪ సజ్ఞోపసజ్గ్రహాధికరణమ్ ॥
 ౦౩౫ కరణత్వాధికరణమ్ ॥
 ౦౩౬ బాలక్యధికరణమ్ ॥
 ౦౩౭ వాక్యాన్వయాధికరణమ్ ॥
 ౦౩౮ ప్రకృత్యధికరణమ్ ॥
 ౦౩౯ సర్వవ్యాఖ్యానాధికరణమ్ ॥

౨ అవిరోధ

అధ్యాయః । అధికరణ ౪౭ సూత్రాణి ౧౫౭

పాద ౧	౪౦-౫౨	౧౩౫-౧౭౧
పాద ౨	౫౩-౬౦	౧౭౨-౨౧౬
పాద ౩	౬౧-౭౭	౨౧౭-౨౬౯
పాద ౪	౭౮-౮౬	౨౭౦-౨౯౧

అవిరోధ అధ్యాయ ౨

పాద	౧
అధికరణ	౪౦-౫౨
సూత్ర	౧౩౫-౧౭౧

- ౦౪౦ స్మృత్యధికరణమ్ ॥
 ౦౪౧ యోగప్రతుక్త్యధికరణమ్ ॥
 ౦౪౨ న విలక్షణత్వాధికరణమ్ ॥
 ౦౪౩ శిష్టపరిగ్రహాధికరణమ్ ॥
 ౦౪౪ భోక్తృప్రత్యధికరణమ్ ॥
 ౦౪౫ ఆరమ్భనాధికరణమ్ ॥
 ౦౪౬ ఇతరవ్యపదేశాధికరణమ్ ॥
 ౦౪౭ ఉపసంహారదర్శనాధికరణమ్ ॥

౦౪౮ కృతస్మిప్రసక్త్యాధికరణమ్ ॥

౦౪౯ సర్వోపేతాధికరణమ్ ॥

౦౫౦ ప్రయోజనత్వాధికరణమ్ ॥

౦౫౧ వైషమ్యనైర్వృణ్యాధికరణమ్ ॥

౦౫౨ సర్వధర్మోపపత్త్యాధికరణమ్ ॥

పాద   ౨
అధికరణ   ౫౩-౬౦
సూత్ర   ౧౭౨-౨౧౬

౦౫౩ రచనానుపపత్త్యాధికరణమ్ ॥

౦౫౪ మహద్దీర్ఘాధికరణమ్ ॥

౦౫౫ పరమాణుజగదకరణత్వాధికరణమ్ ॥

౦౫౬ సముదయాధికరణమ్ ॥

౦౫౭ నాభావాధికరణమ్ ॥

౦౫౮ ఏకస్మిన్నసమ్భవాధికరణమ్ ॥

౦౫౯ పత్యాధికరణమ్ ॥

౦౬౦ ఉత్పత్త్యసమ్భవాధికరణమ్ ॥

పాద   ౩
అధికరణ   ౬౧-౭౭
సూత్ర   ౨౧౭-౨౬౯

౦౬౧ వియదధికరణమ్ ॥

౦౬౨ మాతరిశ్వాధికరణమ్ ॥

౦౬౩ అసమ్భవాధికరణమ్ ॥

౦౬౪ తేజోఽధికరణమ్ ॥

౦౬౫ ఆబధికరణమ్ ॥

౦౬౬ పృథివ్యాధికరణమ్ ॥

- ౦౬౭ తదభిధ్యానాధికరణమ్ ॥
 ౦౬౮ విపర్యయాధికరణమ్ ॥
 ౦౬౯ అన్తరవిజ్ఞానాధికరణమ్ ॥
 ౦౭౦ చరాచరవ్యపాశ్రయాధికరణమ్ ॥
 ౦౭౧ ఆత్మాధికరణమ్ ॥
 ౦౭౨ జ్ఞాధికరణమ్ ॥)
 ౦౭౩ ఉత్కాన్తిగత్యధికరణమ్ ॥
 ౦౭౪ కర్తృ-అధికరణమ్ ॥
 ౦౭౫ తజ్జాధికరణమ్ ॥
 ౦౭౬ పరయత్తాధికరణమ్ ॥
 ౦౭౭ అంశాధికరణమ్ ॥
 పాద   ౪
 అధికరణ ౭౮-౮౬
 సూత్ర   ౨౭౦-౨౯౧
 ౦౭౮ ప్రాణోత్పత్త్యధికరణమ్ ॥
 ౦౭౯ సప్తగత్యధికరణమ్ ॥
 ౦౮౦ ప్రాణాణుత్వాధికరణమ్ ॥
 ౦౮౧ ప్రాణశ్రేష్ఠ్యాధికరణమ్ ॥
 ౦౮౨ వాయుక్రియాధికరణమ్ ॥
 ౦౮౩ శ్రేష్ఠాణుత్వాధికరణమ్ ॥
 ౦౮౪ జ్యోతిరాద్యాధికరణమ్ ॥
 ౦౮౫ ఇన్ద్రియాధికరణమ్ ॥
 ౦౮౬ సంజ్ఞామూర్తిక్షుప్త్యధికరణమ్ ॥

౩ సాధన

అధ్యయః | అధికరణ ౬౭   సూత్రాణి ౧౮౬

పాద ౧	౮౭-౯౨	౨౯౨-౩౧౮
పాద ౨	౯౩-౧౦౦	౩౧౯-౩౫౯
పాద ౩	౧౦౧-౧౩౬	౩౬౦-౪౨౬
పాద ౪	౧౩౭-౧౫౩	౪౨౭-౪౭౭

సాధన అధ్యాయ ౩

పాద ౧

అధికరణ ౮౭-౯౨

సూత్ర ౨౯౨-౩౧౮

౦౮౭ తదస్తరప్రతిపత్త్యధికరణమ్ ॥

౦౮౮ కృతత్యయాధికరణమ్ ॥

౦౮౯ అనిష్టాదికార్యాధికరణమ్ ॥

౦౯౦ సభావ్యపత్త్యధికరణమ్ ॥

౦౯౧ నాతిచిరాధికరణమ్ ॥

౦౯౨ అన్యధిష్ఠితాధికరణమ్ ॥

పాద ౨

అధికరణ ౯౩-౧౦౦

సూత్ర ౩౧౯-౩౫౯

౦౯౩ సన్యధికరణమ్ ॥

౦౯౪ తదభావాధికరణమ్ ॥

౦౯౫ కర్మానుస్మృతిశబ్దవిధ్యధికరణమ్ ॥

౦౯౬ ముగ్ధేర్ధసమృత్త్యధికరణమ్ ॥

౦౯౭ ఉభయలిజ్ఞాధికరణమ్ ॥

౦౯౮ ప్రకృతైతవత్త్వాధికరణమ్ ॥

౦౯౯ పరాధికరణమ్ ॥

౧౦౦ ఫలాధికరణమ్ ॥

పాద ౩

అధికరణ ౧౦౧-౧౩౬

సూత్ర ౩౬౦-౪౨౫

౧౦౧ సర్వవేదాస్తప్రత్యయాధికరణమ్ ॥

౧౦౨ ఉపసంహారాధికరణమ్ ॥

౧౦౩ అన్యథత్వాధికరణమ్ ॥

౧౦౪ వ్యప్త్యధికరణమ్ ॥

౧౦౫ సర్వభేదాధికరణమ్ ॥

౧౦౬ ఆనన్దాద్యధికరణమ్ ॥

౧౦౭ అధ్యానాయాధికరణమ్ ॥

౧౦౮ ఆత్మగృహీత్యధికరణమ్ ॥

౧౦౯ కార్యాఖ్యానాధికరణమ్ ॥

౧౧౦ సమానాధికరణమ్ ॥

౧౧౧ సమ్బన్ధాధికరణమ్ ॥

౧౧౨ సమ్భృత్యాధికరణమ్ ॥

౧౧౩ పురుషవిద్యాధికరణమ్ ॥

౧౧౪ వేధాద్యధికరణమ్ ॥

౧౧౫ హన్యాధికరణమ్ ॥

౧౧౬ సమ్పరాయాధికరణమ్ ॥

౧౧౭ గతేరర్థవత్త్వాధికరణమ్ ॥

౧౧౮ అనియమాధికరణమ్ ॥

౧౧౯ యావదధికారాధికరణమ్ ॥

౧౨౦ అక్షరధియాధికరణమ్ ॥

౧౨౧ ఇయదధికరణమ్ ॥

౧౨౨ అస్తరత్వాధికరణమ్ ॥

౧౨౩ వ్యతిహారాధికరణమ్ ॥

- ౧౨౪ సత్యాద్యాధికరణమ్ ॥
 ౧౨౫ కామాద్యధికరణమ్ ॥
 ౧౨౬ ఆదరాధికరణమ్ ॥
 ౧౨౭ తన్నిర్ధారణాధికరణమ్ ॥
 ౧౨౮ ప్రదానాధికరణమ్ ॥
 ౧౨౯ లిఙ్గభూయస్త్వాధికరణమ్ ॥
 ౧౩౦ ఐకాత్మ్యాధికరణమ్ ॥
 ౧౩౧ అఙ్గావబద్ధాధికరణమ్ ॥
 ౧౩౨ భూమజ్యాయస్త్వాధికరణమ్ ॥
 ౧౩౩ శబ్దాదిభేదాధికరణమ్ ॥
 ౧౩౪ వికల్పాధికరణమ్ ॥
 ౧౩౫ కామ్యాధికరణమ్ ॥
 ౧౩౬ యథాశ్రయభవాధికరణమ్ ॥
 పాద   ౪
 అధికరణ   ౧౩౭-౧౫౩
 సూత్ర   ౪౨౬-౪౭౭
 ౧౩౭ పురుషార్థాధికరణమ్ ॥
 ౧౩౮ పరామర్శాధికరణమ్ ॥
 ౧౩౯ స్తుతిమాత్రాధికరణమ్ ॥
 ౧౪౦ పరిష్టవాధికరణమ్ ॥
 ౧౪౧ అగ్నీన్ధనాద్యాధికరణమ్ ॥
 ౧౪౨ సర్వాపేక్షాధికరణమ్ ॥
 ౧౪౩ సర్వాన్నానుమత్యధికరణమ్ ॥
 ౧౪౪ ఆశ్రమకర్మాధికరణమ్ ॥

- ౧౪౫ విధురాధికరణమ్ ॥
 ౧౪౬ తద్భుజాధికరణమ్ ॥
 ౧౪౭ అధికారాధికరణమ్ ॥
 ౧౪౮ బహిరాధికరణమ్ ॥
 ౧౪౯ స్వామ్యధికరణమ్ ॥
 ౧౫౦ సహకార్యస్తరవిధ్యధికరణమ్ ॥
 ౧౫౧ అనావిష్కరాధికరణమ్ ॥
 ౧౫౨ ఐహికాధికరణమ్ ॥
 ౧౫౩ ముక్తిఫలాధికరణమ్ ॥

౪ ఫల

అధ్యాయః ।	అధికరణ ౩౮	సూత్రాణి ౭౮
పాద ౧	౧౫౪-౧౬౭	౪౭౮-౪౯౬
పాద ౨	౧౬౮- ౧౭౮	౪౯౭-౫౧౭
పాద ౩	౧౭౯-౧౮౪	౫౧౮-౫౩౩
పాద ౪	౧౮౫-౧౯౧	౫౩౪-౫౫౫

ఫల అధ్యాయ ౪
 పాద ౧
 అధికరణ ౧౫౪-౧౬౭
 సూత్ర ౪౭౮-౪౯౬

- ౧౫౪ ఆవృత్త్యధికరణమ్ ॥
 ౧౫౫ ఆత్మత్వోపాసనాధికరణమ్ ॥
 ౧౫౬ ప్రతికాధికరణమ్ ॥
 ౧౫౭ బ్రహ్మదృష్ట్యధికరణమ్ ॥
 ౧౫౮ ఆదిత్యాదిమతయాధికరణమ్ ॥
 ౧౫౯ ఆసీనాధికరణమ్ ॥
 ౧౬౦ ఏకాగ్రతాధికరణమ్ ॥

- ౧౬౧ ఆప్రాయణాధికరణమ్ ॥
 ౧౬౨ తదధిగమాధికరణమ్ ॥
 ౧౬౩ ఇతరసంశ్లేషాధికరణమ్ ॥
 ౧౬౪ అనారబ్ధాధికరణమ్ ॥
 ౧౬౫ అగ్నిహోత్రాద్యధికరణమ్ ॥
 ౧౬౬ విద్యాజ్ఞానసాధనాధికరణమ్ ॥
 ౧౬౭ ఇతరక్షపనాధికరణమ్ ॥

పాద   ౨
 అధికరణ ౧౬౮-౧౭౮
 సూత్ర   ౪౯౭-౫౧౭

- ౧౬౮ వాగధికరణమ్
 ౧౬౯ మనోఽధికరణమ్
 ౧౭౦ అధ్యక్షాధికరణమ్ ॥
 ౧౭౧ అస్పృత్యుపక్రమాధికరణమ్
 ౧౭౨ సంసారవ్యపదేశాధికరణమ్ ॥
 ౧౭౩ ప్రతిషేధాధికరణమ్ ॥
 ౧౭౪ వాగాదిలయాధికరణమ్ ॥
 ౧౭౫ అవిభాగాధికరణమ్ ॥
 ౧౭౬ తదోక్తోఽధికరణమ్ ॥
 ౧౭౭ రశ్మ్యధికరణమ్ ॥
 ౧౭౮ దక్షిణాయనాధికరణమ్ ॥

పాద   ౩
 అధికరణ ౧౭౯-౧౮౪
 సూత్ర   ౫౧౮-౫౩౩

- ౧౭౯ అర్చిరాద్యధికరణమ్ ॥
 ౧౮౦ వయ్యధికరణమ్ ॥

౧౮౧ తదిదధికరణమ్ ॥

౧౮౨ అతివాహికాధికరణమ్ ॥

౧౮౩ కార్యాధికరణమ్ ॥

౧౮౪ అప్రతికలమృనాధికరణమ్ ॥

పాద ౪

అధికరణ ౧౮౫-౧౯౧

సూత్ర ౫౩౪-౫౫౫

౧౮౫ సమృద్ధ్యావిర్భవాధికరణమ్ ॥

౧౮౬ అవిభాగేన దృష్టత్వాధికరణమ్ ॥

౧౮౭ బ్రహ్మాధికరణమ్ ॥

౧౮౮ సజ్కల్పాధికరణమ్ ॥

౧౮౯ అభావాధికరణమ్ ॥

౧౯౦ ప్రదీపాధికరణమ్ ॥

౧౯౧ జగద్వ్యాపారాధికరణమ్ ॥

అధ్యాయ ౧ సమన్వయ

పాద ౧

అధికరణ ౧-౧౧

సూత్ర ౧-౩౧

అధికరణ ౦౦౧ జిజ్ఞాసాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౦౦౧ అథాతో బ్రహ్మజిజ్ఞాసా

అధికరణ ౦౦౨ జన్మాద్యధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౦౦౨ జన్మాద్యస్య యతః ॥

అధికరణ ౦౦౩ శాస్త్రయోనిత్వాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౦౦౩ శాస్త్రయోనిత్వాత్ ॥

అధికరణ ౦౦౪ సమన్వయాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౦౦౪ తత్తు సమన్వయాత్ ॥

- అధికరణ ౦౦౫ ఈక్షత్యాద్యధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౦౦౫ ఈక్షతేర్నాశబ్దమ్ ।
 ౦౦౬ గౌణశ్చేన్నాత్మశబ్దాత్ ।
 ౦౦౭ తన్నిష్ఠస్య మోక్షోపదేశాత్ ।
 ౦౦౮ హేయత్వావచనాచ్చ ।
 ౦౦౯ స్వాప్యయాత్ ।
 ౦౧౦ గతिसామాన్యాత్ ।
 ౦౧౧ శ్రుతత్వాచ్చ ॥
- అధికరణ ౦౦౬ ఆనన్దమయాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౦౧౨ ఆనన్దమయోఽభ్యాసాత్ ।
 ౦౧౩ వికారశబ్దాన్నేతి చేన్న ప్రాచుర్యాత్ ।
 ౦౧౪ తద్దేతువ్యపదేశాచ్చ ।
 ౦౧౫ మాన్త్రవర్ణికమేవ చ గీయతే ।
 ౦౧౬ నేతరోఽనుపపత్తేః ।
 ౦౧౭ భేదవ్యపదేశాచ్చ ।
 ౦౧౮ కామాచ్చ నానుమానాపేక్షా ।
 ౦౧౯ అస్మిన్నస్య చ తద్యోగం శాస్తి ॥
- అధికరణ ౦౦౭ అన్తరాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౦౨౦ అన్తస్థధర్మోపదేశాత్ ।
 ౦౨౧ భేదవ్యపదేశాచ్చాన్యః ॥
- అధికరణ ౦౦౮ ఆకాశాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౦౨౨ ఆకాశస్థల్లిజాత్ ॥
- అధికరణ ౦౦౯ ప్రాణాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౦౨౩ అత ఏవ ప్రాణః ॥
- అధికరణ ౦౧౦ జ్యోతిశ్చరణాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౦౨౪ జ్యోతిశ్చరణాభిధానాత్ ।
 ౦౨౫ ఛన్దోఽభిధానాన్నేతి చేన్న తథా

చేతోఽర్పణనిగదాత్తథా హి దర్శనమ్ ।

౦౨౬ భూతాదిపాదవ్యపదేశోపపత్తేశ్చైవమ్ ।

౦౨౭ ఉపదేశభేదాన్నేతి చేన్నోభయస్మిన్నప్యవిరోధాత్ ॥

అధికరణ ౦౧౧ ప్రతర్దనాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౦౨౮ ప్రాణస్థానుగమాత్ ।

౦౨౯ న వక్తురాత్మోపదేశాదితి

చేదధ్యాత్మసమ్బంధభూమా హ్యస్మిన్ ।

౦౩౦ శాస్త్రదృష్ట్యా తూపదేశో వామదేవవత్

౦౩౧ జీవముఖ్యప్రాణలింగాన్నేతి

చేన్నోపాసాత్ప్రవిద్యాదాశ్రితత్వాదిహ తద్యోగాత్ ॥

అధ్యాయ ౧

పాద ౨

అధికరణ ౧౨-౧౮

సూత్ర ౩౨-౬౩

అధికరణ ౦౧౨ సర్వత్ర ప్రసిద్ధ్యాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౦౩౨ సర్వత్ర ప్రసిద్ధోపదేశాత్ ।

౦౩౩ వివక్షితగుణోపపత్తేశ్చ ।

౦౩౪ అనుపపత్తేస్తు న శారీరః ।

౦౩౫ కర్మకర్తృవ్యపదేశాచ్చ ।

౦౩౬ శబ్దవిశేషాత్ ।

౦౩౭ స్మృతేశ్చ ।

౦౩౮ అర్భకౌకస్యాత్తద్వ్యపదేశాచ్చ నేతి చేన్న

నిచాయ్యత్వాదేవం వ్యోమవచ్చ ।

౦౩౯ సమ్భాగప్రాప్తిరితి చేన్న వైశేష్యాత్ ॥

అధికరణ ౦౧౩ అత్తాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౦౪౦ అత్తా చరాచరగ్రహణాత్ ।

౦౪౧ ప్రకరణాచ్చ ॥

అధికరణ ౦౧౪ గుహాప్రవిష్టాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౦౪౨ గుహాం ప్రవిష్టావాత్మానౌ హి తద్దర్శనాత్ ।

౦౪౩ విశేషణాచ్చ ।

అధికరణ ౦౧౫ అన్తరాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౦౪౪ అన్తర ఉపపత్తేః ।
 ౦౪౫ స్థానాదివ్యపదేశాచ్చ ।
 ౦౪౬ సుఖవిశిష్టాభిధానాదేవ చ ।
 ౦౪౭ శ్రుతోపనిషత్కగత్యభిధానాచ్చ ।
 ౦౪౮ అనవస్థితేరసమ్భవాచ్చ నేతరః ॥

అధికరణ ౦౧౬ అన్తర్యామ్యధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౦౪౯ అన్తర్యామ్యధిదైవాదిషు తద్ధర్మవ్యపదేశాత్ ।
 ౦౫౦ న చ స్మార్తమతద్ధర్మాభిలాషాత్ ।
 ౦౫౧ శారీరశ్చోభయేఽపి హి భేదేనైనమధీయతే ॥

అధికరణ ౦౧౭ అదృశ్యత్వాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౦౫౨ అదృశ్యత్వాదిగుణకో ధర్మోక్తేః ।
 ౦౫౩ విశేషణభేదవ్యపదేశాభ్యాం చ నేతరౌ ।
 ౦౫౪ రూపోపన్యాసాచ్చ ।

అధికరణ ౦౧౮ వైశ్వానరాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౦౫౫ వైశ్వానరః సాధారణశబ్దవిశేషాత్ ।
 ౦౫౬ స్మర్యమాణమనుమానం స్యాదితి ।
 ౦౫౭ శబ్దాదిభ్యోఽన్తఃప్రతిష్ఠాచ్చ నేతి చేన్న తథా ।
 దృష్ట్యుపదేశాదసమ్భవాత్పురుషమపి చైనమధీయతే ।
 ౦౫౮ ఆత ఏవ న దేవతా భూతం చ ।
 ౦౫౯ సాక్షాదప్యవిరోధం జైమినిః ।
 ౦౬౦ ఆభివ్యక్తేరిత్యాశ్మరభ్యః ।
 ౦౬౧ అనుస్మృతేర్పాదరిః ।
 ౦౬౨ సమ్ప్రతీరితి జైమినిస్తథా హి దర్శయతి ।
 ౦౬౩ ఆమనన్తి చైనమస్మిన్ ॥

అధ్యాయ ౧

పాద ౩

అధికరణ ౧౯-౩౧

- సూత్ర ౬౪-౧౦౬
- అధికరణ ౦౧౯ ద్యుభాస్వద్యుధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౦౬౪ ద్యుభాస్వద్యాయతనం స్వశబ్దాత్ ।
 ౦౬౫ ముక్తోపసృప్యవ్యపదేశాత్ ।
 ౦౬౬ నానుమానమతచ్ఛబ్దాత్ ।
 ౦౬౭ ప్రాణభృచ్చ ।
 ౦౬౮ భేదవ్యపదేశాత్ ।
 ౦౬౯ ప్రకరణాత్ ।
 ౦౭౦ స్థిత్యదనాభ్యాం చ ।
- అధికరణ ౦౨౦ భౌమాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౦౭౧ భూమా సమ్ప్రసాదాదధ్యుపదేశాత్ ।
 ౦౭౨ ధర్మోపపత్తేశ్చ ॥
- అధికరణ ౦౨౧ అక్షరాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౦౭౩ అక్షరమమ్బరాస్తధృతేః
 ౦౭౪ సా చ ప్రశాసనాత్ ।
 ౦౭౫ అన్యభావవ్యావృత్తేశ్చ ॥
- అధికరణ ౦౨౨ ఈక్షతికర్మవ్యపదేశాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౦౭౬ ఈక్షతికర్మవ్యపదేశాత్ సః ॥
- అధికరణ ౦౨౩ దహరాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౦౭౭ దహర ఉత్తరేభ్యః ।
 ౦౭౮ గతిశబ్దాభ్యాం తథా హి దృష్టం లిङ్గం చ ।
 ౦౭౯ ధృతేశ్చ మహిమ్నోఽస్యాస్మిన్నుపలభ్దేః ।
 ౦౮౦ ప్రసిద్ధేశ్చ ।
 ౦౮౧ ఇతరపరామర్కాత్ స ఇతి చేన్నాసమ్భవాత్ ।
 ౦౮౨ ఉత్తరాచ్చేదావిర్భూతస్వరూపస్తు ।
 ౦౮౩ అన్యార్థేశ్చ పరామర్శః ।
 ౦౮౪ అల్పశ్రుతేరితి చేత్తదుక్తమ్ ॥
- అధికరణ ౦౨౪ అనుకృత్యధికరణమ్ ॥

- సూత్ర ౦౮౫ అనుకృతేస్తస్య చ ।
౦౮౬ అపి చ స్మర్యతే ॥
- అధికరణ ౦౨౫ ప్రమితాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౦౮౭ శబ్దాదేవ ప్రమితః ।
౦౮౮ హృద్యపేక్షయా తు మనుష్యాధికారత్వాత్ ॥
- అధికరణ ౦౨౬ దేవతాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౦౮౯ తదుపర్యపి బాదరాయణః సమ్భవాత్ ।
౦౯౦ విరోధః కర్మణీతి చేన్నానేకప్రతిపత్తేర్ధర్మనాత్ ।
౦౯౧ శబ్ద ఇతి చేన్నాతః ప్రభవత్ప్రత్యక్షానుమానాభ్యామ్ ।
౦౯౨ అత ఏవ చ నిత్యత్వమ్ ।
౦౯౩ సమాననామరూపత్వాచ్చావృత్తావప్యవిరోధో
దర్శనాత్స్మృతేశ్చ ।
౦౯౪ మధ్యాదిష్వసమ్భవాదనధికారం జైమినిః ।
౦౯౫ జ్యోతిషి భావాచ్చ ।
౦౯౬ భావం తు బాదరాయణోఽస్తి హి ॥
- అధికరణ ౦౨౭ అపశూద్రాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౦౯౭ శుగస్య తదనాదరశ్రవణాత్తదాద్రవణాత్ సూచ్యతే హి ।
౦౯౮ క్షత్రియత్వగతేశ్చోత్తరత్ర చైత్రరథేన లిక్ణాత్ ।
౦౯౯ సంస్కారపరామర్శాత్తదభావాభిలాషాచ్చ ।
౧౦౦ తదభావనిర్ధారణే చ ప్రవృత్తేః ।
౧౦౧ శ్రవణాధ్యయనార్థప్రతిషేధాత్ స్మృతేశ్చ ॥
- అధికరణ ౦౨౮ కమ్పనాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౧౦౨ కమ్పనాత్ ॥
- అధికరణ ౦౨౯ జ్యోతిరధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౧౦౩ జ్యోతిర్ధర్మనాత్ ॥
- అధికరణ ౦౩౦ అర్థాన్తరత్వాదివ్యపదేసాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౧౦౪ ఆకాశోఽర్థాన్తరత్వాదివ్యపదేశాత్ ॥
- అధికరణ ౦౩౧ సుషుప్త్యత్కాన్త్యధికరణమ్ ॥

- సూత్ర ౧౦౫ సుషుప్త్యత్కాన్త్యోర్భేదేన ।
౧౦౬ పత్యాదిశబ్దభ్యః ॥
- అధ్యాయ ౧
పాద ౪
అధికరణ ౩౨-౩౯
సూత్ర ౧౦౭-౧౩౪
అధికరణ ౦౩౨ అనుమానికాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౧౦౭ ఆనుమానికమప్యేకేషామితి చేన్న
శరీరరూపకవిన్యస్తగృహీతేర్ధర్మయతి చ ।
౧౦౮ సూక్ష్మం తు తదర్హత్వాత్ ।
౧౦౯ తదధీనత్వాదర్థవత్ ।
౧౧౦ జ్ఞేయత్వావచనాచ్చ ।
౧౧౧ వదతీతి చేన్న ప్రాజ్ఞో హి ప్రకరణాత్ ।
౧౧౨ త్రయాణామేవ చైవముపన్యాసః ప్రశ్నశ్చ ।
౧౧౩ మహద్వచ్చ ॥
- అధికరణ ౦౩౩ చమసాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౧౧౪ చమసవదవిశేషాత్ ।
౧౧౫ జ్యోతిరుపక్రమా తు తథా హ్యాధీయత ఏకే ।
౧౧౬ కల్పనోపదేశాచ్చ మధ్యాదివదవిరోధః ॥
- అధికరణ ౦౩౪ సజ్ఞోపసజ్ఞిహాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౧౧౭ న సజ్ఞోపసజ్ఞిహాదపి నానాభావాదతిరేకాచ్చ ।
౧౧౮ ప్రాణాదయో వాక్యశేషాత్ ।
౧౧౯ జ్యోతిషైకేషామసత్యన్నే ॥
- అధికరణ ౦౩౫ కారణత్వాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౧౨౦ కారణత్వేన చాకాశాదిషు యథావ్యవధిష్టోక్తేః ।
౧౨౧ సమాకర్షాత్ ॥
- అధికరణ ౦౩౬ బాలక్యధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౧౨౨ జగద్వాచిత్యాత్ |
 ౧౨౩ జీవముఖ్యప్రాణలిక్ష్ణేతి చేత్తద్వాస్యఖ్యాతమ్ |
 ౧౨౪ అన్యార్థం తు జైమినిః ప్రశ్నవ్యాఖ్యానాభ్యామపి చైవమేకే ||

అధికరణ ౦౩౭ వాక్యాన్వయాధికరణమ్ ||

సూత్ర ౧౨౫ వాక్యాన్వయాత్ |
 ౧౨౬ ప్రతిజ్ఞాసిద్ధేర్నిజమాశ్మరథ్యః |
 ౧౨౭ ఉత్కృమిష్యత ఏవమ్భావాదిత్యైడులోమిః |
 ౧౨౮ అవస్థితేరితి కాశకృతస్సః ||

అధికరణ ౦౩౮ ప్రకృత్యధికరణమ్ ||

సూత్ర ౧౨౯ ప్రకృతిశ్చ ప్రతిజ్ఞాదృష్టాన్తానుపరోధాత్ |
 ౧౩౦ అభిధోష్యపదేశాచ్ఛ |
 ౧౩౧ సాక్షాచ్ఛోభయామ్నానాత్ |
 ౧౩౨ ఆత్మకృతేః పరిణామాత్ |
 ౧౩౩ యోనిశ్చ హి గీయతే ||

అధికరణ ౦౩౯ సర్వవ్యాఖ్యానాధికరణమ్ ||

సూత్ర ౧౩౪ ఏతేన సర్వే వ్యాఖ్యాతా వ్యాఖ్యాతాః ||

అధ్యాయ ౨ అవిరోధ

పాద ౧

అధికరణ ౪౦-౫౨

సూత్ర ౧౩౫-౧౩౧

అధికరణ ౦౪౦ స్మృత్యధికరణమ్ ||

సూత్ర ౧౩౫ స్మృత్యనవకాశదోషప్రసక్తి ఇతి
 చేన్నాన్యస్మృత్యనవకాశదోషప్రసక్తాత్ |
 ౧౩౬ ఇతరేషాం చానుపలభ్యేః ||

అధికరణ ౦౪౧ యోగప్రత్యుక్త్యాధికరణమ్ ||

సూత్ర ౧౩౭ ఏతేన యోగః ప్రత్యుక్తః ||

అధికరణ ౦౪౨ న విలక్షణత్వాధికరణమ్ ||

సూత్ర ౧౩౮ న విలక్షణత్వాదన్య తథాత్వం చ శబ్దాత్ |

౧౩౯ అభిమానివ్యపదేశస్తు విశేషానుగతిభ్యామ్ ।
 ౧౪౦ దృశ్యతే తు ।
 ౧౪౧ అసదితి చేన్న ప్రతిషేధమాత్రత్వాత్ ।
 ౧౪౨ ఆపీతౌ తద్వత్ప్రసక్తౌదసమజ్ఞాసమ్ ।
 ౧౪౩ న తు దృష్టాస్తభావాత్ ।
 ౧౪౪ స్వపక్షదోషాచ్చ ।
 ౧౪౫ తర్కాప్రతిష్ఠానాదప్యన్యథాఽనుమేయమితి
 చేదేవమప్యవిమోక్షప్రసక్తిః ॥

అధికరణ ౦౪౩ శిష్టపరిగ్రహాధికరణమ్ ॥ ।

సూత్ర ౧౪౬ ఏతేన శిష్టాపరిగ్రహో అపి వ్యాఖ్యాతాః ॥

అధికరణ ౦౪౪ భోక్త్రాపత్త్యధికరణమ్ ॥

౧౪౭ భోక్త్రాపత్తేరవిభాగశ్చేత్ స్యాల్లోకవత్ ॥

అధికరణ ౦౪౫ ఆరమ్భణాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౧౪౮ తదనన్యత్వమారమ్భణశబ్దాదిభ్యః ।
 ౧౪౯ భావే చోపలబ్ధేః ।
 ౧౫౦ సత్త్వాచ్చావరస్య ।
 ౧౫౧ అసద్యవదేశాన్నేతి చేన్న ధర్మాన్తరేణ వాక్యశేషాత్ ।
 ౧౫౨ యుక్తేః శబ్దాన్తరాచ్చ ।
 ౧౫౩ పటవచ్చ ।
 ౧౫౪ యథా చ ప్రాణాది ।

అధికరణ ౦౪౬ ఇతరవ్యపదేశాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౧౫౫ ఇతరవ్యపదేశాధితాకరణాదిదోషప్రసక్తిః ।
 ౧౫౬ అధికం తు భేదనిర్దేశాత్ ।
 ౧౫౭ అశ్మాదివచ్చ తదనుపపత్తిః ॥

అధికరణ ౦౪౭ ఉపసంహారదర్శనాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౧౫౮ ఉపసంహారదర్శనాన్నేతి చేన్న క్షీరవద్ధి ।
 ౧౫౯ దేవాదివదపి లోకే ॥

అధికరణ ౦౪౮ కృత్స్నప్రసక్త్యధికరణమ్ ॥

- సూత్ర ౧౬౦ కృతస్సుప్రసక్తిర్నిరవయవత్వశబ్దకోపో వా ।
 ౧౬౧ శ్రుతేస్తు శబ్దమూలత్వాత్ ।
 ౧౬౨ ఆత్మని చైవం విచిత్రాశ్చ హి ।
 ౧౬౩ స్వపక్షదోషాచ్చ ॥
- అధికరణ ౦౪౯ సర్వోపేతాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౧౬౪ సర్వోపేతా చ తద్దర్శనాత్ ।
 ౧౬౫ వికరణత్వాన్నేతి చేత్తదుక్తమ్ ॥
- అధికరణ ౦౫౦ ప్రయోజనత్వాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౧౬౬ న ప్రయోజనవత్త్వాత్ ।
 ౧౬౭ లోకవత్తు లీలాచైవల్యమ్ ॥
- అధికరణ ౦౫౧ వైషమ్యనైర్భవ్యాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౧౬౮ వైషమ్యనైర్భవ్యే న సాపేక్షత్వాత్ తథా హి దర్శయతి ।
 ౧౬౯ న కర్మావిభాగాదితి చేన్నానాదిత్వాత్ ।
 ౧౭౦ ఉపపద్యతే చాప్యపలభ్యతే చ ।
 ౧౭౧ సర్వధర్మోపపత్తేశ్చ ॥
- అధ్యాయ ౨ అవిరోధ
 పాద ౨
- అధికరణ ౫౩-౬౦
- సూత్ర ౧౭౨-౨౧౬
- అధికరణ ౦౫౩ రచనానుపపత్త్యాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౧౭౨ రచనానుపపత్తేశ్చ నానుమానమ్ ।
 ౧౭౩ ప్రవృత్తేశ్చ ।
 ౧౭౪ పయోఽముప్రవచ్చేత్ తత్రాపి ।
 ౧౭౫ వ్యతిరేకానవస్థితేశ్చానపేక్షత్వాత్ ।
 ౧౭౬ అన్యత్రాభావాచ్చ న తృణాదివత్ ।
 ౧౭౭ అభ్యుపగమేఽప్యర్థాభావాత్ ।
 ౧౭౮ పురుషాశ్మవదితి చేత్తథాఽపి ।
 ౧౭౯ అఙ్గిత్వానుపపత్తేశ్చ ।
 ౧౮౦ అన్యథానుమితౌ చ జ్ఞశక్తివియోగాత్ ।

౧౮౧ విప్రతిషేధాచ్ఛాసమజ్ఞాసమ్ ॥

అధికరణ ౦౫౪ మహద్దీర్ఘాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౧౮౨ మహద్దీర్ఘవద్వా హ్రాస్వపరిమణ్ణలాభ్యామ్ ॥

అధికరణ ౦౫౫ పరమాణుజగదాకారణత్వాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౧౮౩ ఉభయథాఽపి న కర్మాతస్తదభావః ।

౧౮౪ సమవాయాభ్యుపగమాచ్ఛ సామ్యాదనవస్థితేః ।

౧౮౫ నిత్యమేవ చ భావాత్ ।

౧౮౬ రూపాదిమత్త్వాచ్ఛ విపర్యయో దర్శనాత్ ।

౧౮౭ ఉభయథా చ దోషాత్ ।

౧౮౮ అపరిగ్రహాచ్ఛాత్యస్తమనపేక్షా ॥

అధికరణ ౦౫౬ సముదాయాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౧౮౯ సముదాయ ఉభయహేతుకేఽపి తదప్రాప్తిః ।

౧౯౦ ఇతరేతరప్రత్యయత్వాదితి చేన్నోత్పత్తిమాత్రనిమిత్తత్వాత్ ।

౧౯౧ ఉత్తరోత్పాదే చ పూర్వనిరోధాత్ ।

౧౯౨ అసతి ప్రతిజ్ఞోపరోధో యోగపద్యమన్యథా ।

౧౯౩ ప్రతిసంఖ్యోఽప్రతిసంఖ్యోనిరోధాప్రాప్తిరవిచ్ఛేదాత్ ।

౧౯౪ ఉభయథా చ దోషాత్ ।

౧౯౫ ఆకాశే చావిశేషాత్ ।

౧౯౬ అనుస్మృతేశ్చ ।

౧౯౭ నాసతోఽదృష్టత్వాత్ ।

౧౯౮ ఉదాసీనానామపి చైవం సిద్ధిః ॥

అధికరణ ౦౫౭ నాభావాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౧౯౯ నాభావ ఉపలభ్యేః ।

౨౦౦ వైధర్మ్యాచ్ఛ న స్వప్నాద్దివత్ ।

౨౦౧ న భావోఽనుపలభ్యేః ।

౨౦౨ క్షణికత్వాచ్ఛ ।

౨౦౩ సర్వథాఽనుపపత్తేశ్చ ॥

అధికరణ ౦౫౮ ఏకస్మిన్నసమ్భవాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౨౦౪ వైకస్మిన్నసమ్భవాత్ ।

౨౦౫ ఏవజ్ఞాత్మాకార్త్యమ్ ।
 ౨౦౬ న చ పర్యాయాదప్యవిరోధో వికారాదిభ్యః ।
 ౨౦౭ అన్త్యావస్థితేశోచభయనిత్యత్వాదవిశేషః ॥

అధికరణ ౦౫౯ పత్యధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౨౦౮ పత్యురసామజ్ఞాస్యాత్ ।
 ౨౦౯ సమృద్ధానుపపత్తేశ్చ ।
 ౨౧౦ అధిష్ఠానానుపపత్తేశ్చ ।
 ౨౧౧ కరణవచ్చేన్న భోగాదిభ్యః ।
 ౨౧౨ అన్తవత్త్వమసర్వజ్ఞతా వా ॥

అధికరణ ౦౬౦ ఉత్పత్త్యసమృద్ధాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౨౧౩ ఉత్పత్త్యసమృద్ధాత్ ।
 ౨౧౪ న చ కర్తుః కరణమ్ ॥
 ౨౧౫ విజ్ఞానాదిభావే వా తదప్రతిషేధః ।
 ౨౧౬ విప్రతిషేధాచ్చ ॥

అధ్యాయ ౨

పాద ౩

అధికరణ ౬౧-౭౭

సూత్ర ౨౧౭-౨౬౯

అధికరణ ౦౬౧ వియదధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౨౧౭ న వియదశ్రుతేః ।
 ౨౧౮ అస్తి తు ।
 ౨౧౯ గౌణ్యసమృద్ధాత్ ।
 ౨౨౦ శబ్దాచ్చ ।
 ౨౨౧ స్యాచ్చైకస్య బ్రహ్మశబ్దవత్ ।
 ౨౨౨ ప్రతిజ్ఞాహానిరవ్యతిరేకాచ్చబ్దేభ్యః ।
 ౨౨౩ యావద్వికారం తు విభాగో లోకవత్ ॥

అధికరణ ౦౬౨ మాతరిశ్వాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౨౨౪ ఏతేన మాతరిశ్వా వ్యాఖ్యాతః ॥

- అధికరణ ౦౬౩ అసమ్భవాధికరణమ్ ॥
 సూత్ర ౨౨౫ అసమ్భవస్తు సతోఽనుపపత్తేః ॥
 అధికరణ ౦౬౪ తేజోఽధికరణమ్ ॥
 సూత్ర ౨౨౬ తేజోఽతస్తథా హ్యహ ॥
 అధికరణ ౦౬౫ ఆబధికరణమ్ ॥
 సూత్ర ౨౨౭ ఆపః ॥
 అధికరణ ౦౬౬ పృథివ్యధికరణమ్ ॥
 సూత్ర ౨౨౮ పృథివ్యధికారరూపశబ్దాంతరేభ్యః ॥
 అధికరణ ౦౬౭ తదభిధ్యానాధికరణమ్ ॥
 సూత్ర ౨౨౯ తదభిధ్యానాదేవ తు తల్లిజ్ఞాత్యుః ॥
 అధికరణ ౦౬౮ విపర్యయాధికరణమ్ ॥
 సూత్ర ౨౩౦ విపర్యయేణ తు క్రమోఽత ఉపపద్యతే చ ।
 అధికరణ ౦౬౯ అన్తరావిజ్ఞానాధికరణమ్ ॥
 సూత్ర ౨౩౧ అన్తరా విజ్ఞానమనసీ క్రమేణ తల్లిజ్ఞాదితి చేన్నావిశేషాత్ ।
 అధికరణ ౦౭౦ చరాచరవ్యపాశ్రయాధికరణమ్ ॥
 సూత్ర ౨౩౨ చరాచరవ్యపాశ్రయస్తు స్యాత్తదవ్యపదేశో
 భాక్తస్తద్భావభావిత్వాత్ ॥
 అధికరణ ౦౭౧ ఆత్మాధికరణమ్ ॥
 సూత్ర ౨౩౩ నాత్మాఽశ్రుతేర్నిత్యత్వాచ్చ తాభ్యః ॥
 అధికరణ ౦౭౨ జ్ఞాధికరణమ్ ॥
 సూత్ర ౨౩౪ జ్ఞోఽత ఏవ ॥
 అధికరణ ౦౭౩ ఉత్కాన్తిగత్యధికరణమ్ ॥
 సూత్ర ౨౩౫ ఉత్కాన్తిగత్యాగతీనామ్ ।
 ౨౩౬ స్వాత్మనా చోత్తరయోః ।
 ౨౩౭ నాణురతచ్ఛుతేరితి చేన్నేతరాధికారాత్ ।

౨౩౮ స్వశబ్దోన్నానాభ్యాం చ ।
 ౨౩౯ అవిరోధశ్చన్దనవత్ ।
 ౨౪౦ అవస్థితివైశేష్యాదితి చేన్నాభ్యుపగమాద్ధృది హి ।
 ౨౪౧ గుణాద్వా లోకవత్ ।
 ౨౪౨ వ్యతిరేకో గన్ధవత్ ।
 ౨౪౩ తథా చ దర్శయతి ।
 ౨౪౪ పృథగుపదేశాత్ ।
 ౨౪౫ తద్గుణసారత్వాత్తు తదవ్యుపదేశః ప్రాజ్ఞవత్ ।
 ౨౪౬ యావదాత్మభావిత్వాచ్చ న దోషస్తద్దర్శనాత్ ।
 ౨౪౭ పుంస్త్యాదివత్త్వస్య సతోఽభివ్యక్తియోగాత్ ।
 ౨౪౮ నిత్యోపలబ్ధ్యనుపలబ్ధిప్రసక్తోఽన్యతరనియమో
 వాఽన్యథా ॥

అధికరణ ౦౭౪ కర్తాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౨౪౯ కర్తా శాస్త్రార్థవత్త్వాత్ ।
 ౨౫౦ విహారోపదేశాత్ ।
 ౨౫౧ ఉపాదానాత్ ।
 ౨౫౨ వ్యపదేశాచ్చ క్రియాయాం న చేన్నిర్దేశవిపర్యయః ।
 ౨౫౩ ఉపలబ్ధివదనియమః ।
 ౨౫౪ శక్తివిపర్యయాత్ ।
 ౨౫౫ సమాధ్యభావాచ్చ ॥

అధికరణ ౦౭౫ తజ్ఞాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౨౫౬ యథా చ తజ్ఞోభయథా ॥

అధికరణ ౦౭౬ పరాయత్తాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౨౫౭ పరాత్తు తచ్చుతేః ।
 ౨౫౮ కృతప్రయత్నాపేక్షస్తు విహితప్రతిషిద్ధావైయర్థ్యాదిభ్యః ॥

అధికరణ ౦౭౭ అంశాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౨౫౯ అంశో నానావ్యపదేశాదన్యథా చాపి దాశక్తితవాదిత్వమధీయత
 పకే ।
 ౨౬౦ మన్తవర్ణాచ్చ ।

- ౨౬౧ అపి చ స్మర్యతే ।
 ౨౬౨ ప్రకాశాదివన్నైవం పరః ।
 ౨౬౩ స్మరన్తి చ ।
 ౨౬౪ అనుజ్ఞాపరిహారో దేహసమ్బంధాజ్ఞోఽతిరాదివత్ ।
 ౨౬౫ అసన్తతేశ్చావ్యతికరః ।
 ౨౬౬ ఆభాస ఏవ చ ।
 ౨౬౭ అదృష్టానియమాత్ ।
 ౨౬౮ అభినన్ధ్యాదిష్యపి చైవమ్ ।
 ౨౬౯ ప్రదేశాదితి చేన్నాన్తర్భావాత్ ॥

- అధ్యాయ   ౨
 పాద   ౪
 అధికరణ   ౭౮-౮౬
 సూత్ర   ౨౭౦-౨౯౧
 అధికరణ   ౦౭౮ ప్రాణోత్పత్త్యధికరణమ్ ॥
 సూత్ర   ౨౭౦ తథా ప్రాణాః ।
                       ౨౭౧ గౌణ్యసమ్భవాత్ ।
                       ౨౭౨ తత్ప్రాకృత్యేశ్చ ।
                       ౨౭౩ తత్పూర్వకత్వాద్వాచః ॥
 అధికరణ   ౦౭౯ సప్తగత్యధికరణమ్ ॥
 సూత్ర   ౨౭౪ సప్త గతేర్విశేషితత్వాచ్చ ।
                       ౨౭౫ హస్తాదయస్తు స్థితేఽతో వైవమ్ ॥
 అధికరణ   ౦౮౦ ప్రాణాణత్వాధికరణమ్ ॥
 సూత్ర   ౨౭౬ అణవశ్చ ।
 అధికరణ   ౦౮౧ ప్రాణశ్చైష్వ్యధికరణమ్ ॥
 సూత్ర   ౨౭౭ శ్రేష్ఠశ్చ ॥
 అధికరణ   ౦౮౨ వాయుక్రియాధికరణమ్ ॥
 సూత్ర   ౨౭౮ న వాయుక్రియే పృథగుపదేశాత్ ।
                       ౨౭౯ చక్షురాదివత్తు తత్సహశిష్ట్యాదిభ్యః ।

౨౮౦ అకరణత్వాచ్చ న దోషస్తథా హి దర్శయతి ।

౨౮౧ పఞ్చవృత్తిర్మనోవద్యవపదిశ్యతే ॥

అధికరణ ౦౮౩ శ్రేష్ఠణత్వాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౨౮౨ అణశ్చ ॥

అధికరణ ౦౮౪ జ్యోతిరద్యధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౨౮౩ జ్యోతిరాద్యధిష్ఠానం తు తదామననాత్ ।

౨౮౪ ప్రాణవతా శబ్దాత్ ।

౨౮౫ తస్య చ నిత్యత్వాత్ ।

అధికరణ ౦౮౫ ఇన్ద్రియాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౨౮౬ త ఇన్ద్రియాణి తద్యవపదేశాదన్యత్ర శ్రేష్ఠాత్ ।

౨౮౭ భేదప్రతేః ।

౨౮౮ వైలక్షణ్యాచ్చ ॥

అధికరణ ౦౮౬ సమాముఅర్తిక్లృప్త్యధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౨౮౯ సంజ్ఞామూర్తిక్లృప్తిస్తు త్రివృత్కుర్వత ఉపదేశాత్ ।

౨౯౦ మాంసాది భౌమం యథాశబ్దమితరయోశ్చ ।

౨౯౧ వైశేష్యాత్తు తద్వాదస్తద్వాదః ॥

అధ్యయః ౩ సాధన

పాద ౧

అధికరణ ౮౭-౯౨

సూత్రాణి ౨౯౨-౩౧౮

అధికరణ ౦౮౭ తదన్తరప్రతిపత్త్యధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౨౯౨ తదన్తరప్రతిపత్తౌ రంహతి సమ్పరిష్వక్తః

ప్రశ్ననిరూపణాభ్యామ్ ।

౨౯౩ త్ర్యాత్మకత్వాత్తు భూయస్తావత్ ।

౨౯౪ ప్రాణగతేశ్చ ।

౨౯౫ అగ్న్యదిగతిశ్రుతేరితి చేన్న భాక్తత్వాత్ ।

౨౯౬ ప్రథమేఽశ్రవణాదితి చేన్న తా ఏవ హ్యుపపత్తేః ।

౨౯౭ అశ్రుతత్వాదితి చేన్నేష్టాదికారిణాం ప్రతీతేః ।

౨౯౮ భాక్తం వాఽనాత్మవిత్వాత్తథా హి దర్శయతి ॥

అధికరణ ౦౮౮ కృతత్యయాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౨౯౯ కృతాత్యయేఽనుశయవాన్ దృష్టస్మృతిభ్యాం యథేతమనేవం
చ ।

౩౦౦ చరణాదితి చేన్నోపలక్షణార్థేతి కారాజనిః ।

౩౦౧ ఆనర్థక్యమితి చేన్న తదపేక్షత్వాత్ ।

౩౦౨ సుకృతదుష్కృతే ఏవేతి తు బాదరిః ॥

అధికరణ ౦౮౯ అనిష్టదికార్యాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౩౦౩ అనిష్టాదికారిణామపి చ శ్రుతమ్ ।

౩౦౪ సంయమనే త్వనుభూయేతరేషామారోహవరోహౌ తద్గతిదర్శనాత్

౩౦౫ స్మరన్తి చ ।

౩౦౬ ఆపి చ సప్త ।

౩౦౭ తత్రాపి చ తద్వ్యాపారాదవిరోధః ।

౩౦౮ విద్యాకర్మణోరితి తు ప్రకృతత్వాత్ ।

౩౦౯ న తృతీయే తథోపలబ్ధః ।

౩౧౦ స్మర్యతేఽపి చ లోకే ।

౩౧౧ దర్శనాచ్చ ।

౩౧౨ తృతీయశబ్దావరోధః సంశోకజస్య ॥

అధికరణ ౦౯౦ సాభావ్యాపత్త్యధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౩౧౩ సాభావ్యాపత్తిరుపపత్తేః ॥

అధికరణ ౦౯౧ నాతిచిరాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౩౧౪ నాతిచిరేణ విశేషాత్ ॥

అధికరణ ౦౯౨ అన్య్యాధిష్ఠితాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౩౧౫ అన్య్యాధిష్ఠితేషు పూర్వవదభిలాషాత్ ।

౩౧౬ అశుద్ధమితి చేన్న శబ్దాత్ ।

౩౧౭ రేతఃసిగ్కోగోఽథ ।

౩౧౮ యోనేః శరీరమ్ ॥

అధ్యయః ౩ సాధన

పాద	౨
అధికరణ	౯౩-౧౦౦
సూత్రాణి	౩౧౯-౩౫౯
అధికరణ	౦౯౩ సన్ధ్యాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	<p>౩౧౯ సన్ధ్యే సృష్టిరాహ హి ।</p> <p>౩౨౦ నిర్మాతారం చైకే పుత్రాదయశ్చ ।</p> <p>౩౨౧ మాయామాత్రం తు కారాస్త్విన్నభివ్యక్తస్వరూపత్వాత్ ।</p> <p>౩౨౨ సూచకశ్చ హి శ్రుతేరాచక్షతే చ తద్విదః ।</p> <p>౩౨౩ పరాభిధ్యానాత్తు తిరోహితం తతో హ్యస్య బన్ధవిపర్యయా ।</p> <p>౩౨౪ దేహయోగాద్వా సోఽపి ॥</p>
అధికరణ	౦౯౪ తదభావాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	<p>౩౨౫ తదభావో నాడిషు తచ్చుతేరాత్మని హి ।</p> <p>౩౨౬ అతః ప్రబోధోఽస్మాత్ ॥</p>
అధికరణ	౦౯౫ కర్మానుస్మృతిశబ్దవిధ్యధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౩౨౭ స ఏవ చ కర్మానుస్మృతిశబ్దవిధిభ్యః ॥
అధికరణ	౦౯౬ ముగ్ధేఽర్థసమృత్త్యధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౩౨౮ ముగ్ధేఽర్థసమృత్తిః పరిశేషాత్ ॥
అధికరణ	౦౯౭ ఉభయలిఙ్గాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	<p>౩౨౯ న స్థానతోఽపి పరస్యోభయలిఙ్గం సర్వత్ర హి ।</p> <p>౩౩౦ న భేదాదితి చేన్న ప్రత్యేకమతద్వచనాత్ ।</p> <p>౩౩౧ అపి చైవమేకే ।</p> <p>౩౩౨ అరూపవదేవ హి తత్ప్రధానత్వాత్ ।</p> <p>౩౩౩ ప్రకాశవచ్చైవైయర్థ్యాత్ ।</p> <p>౩౩౪ ఆహ చ తస్మాత్తమ్ ।</p> <p>౩౩౫ దర్శయతి చాథో అపి స్మర్యతే ।</p> <p>౩౩౬ అత ఏవ చోపమా సూర్యకాదివత్ ।</p> <p>౩౩౭ అమ్బువదగ్రహణాత్తు న తథాత్వమ్ ।</p> <p>౩౩౮ వృద్ధిహ్రాసభాక్త్యమన్తర్భావాదుభయసామజ్ఞాస్యాదేవమ్ ।</p>

33౯ దర్శనాచ్చ ॥

అధికరణ ౦౯౮ ప్రకృతైతావత్త్వాధికరణమ్ ॥

సూత్ర 3౪౦ ప్రకృతైతావత్త్వం హి ప్రతిషేధతి తతో బ్రవీతి చ భూయః ।
 3౪౧ తదవ్యక్తమాహ హి ।
 3౪౨ అపి సంరాధనే ప్రత్యక్షానుమానాభ్యామ్ ।
 3౪౩ ప్రకాశాదివచ్చావైశేష్యం ప్రకాశశ్చ కర్మణ్యభ్యాసాత్ ।
 3౪౪ అతోఽనన్తేన తథా హి లిజ్గమ్ ।
 3౪౫ ఉభయవ్యపదేశాత్త్వహికుణ్డలవత్ ।
 3౪౬ ప్రకాశాశ్రయవద్వా తేజస్తాత్ ।
 3౪౭ పూర్వవద్వా ।
 3౪౮ ప్రతిషేధాచ్చ ॥

అధికరణ ౦౯౯ పరాధికరణమ్ ॥

సూత్ర 3౪౯ పరమతః సేతూన్మానసమ్బన్ధభేదవ్యపదేశేభ్యః ।
 3౫౦ సామాన్యాత్తు ।
 3౫౧ బుద్ధ్యర్థః పాదవత్ ।
 3౫౨ స్థానవిశేషాత్ ప్రకాశాదివత్ ।
 3౫౩ ఉపపత్తేశ్చ ।
 3౫౪ తథాఽన్యప్రతిషేధాత్ ।
 3౫౫ అనేన సర్వగతత్వమాయామశబ్దాదిభ్యః ॥

అధికరణ ౧౦౦ ఫలాధికరణమ్ ॥

సూత్ర 3౫౬ ఫలమత ఉపపత్తేః ।
 3౫౭ శ్రుతత్వాచ్చ ।
 3౫౮ ధర్మం జ్ఞేమినిరత ఏవ ।
 3౫౯ పూర్వం తు బాదరాయణో హేతువ్యపదేశాత్ ॥

అధ్యాయ 3

పాద 3

అధికరణ ౧౦౧-౧౩౬

సూత్ర 3౬౦-౪-౨౦

అధికరణ ౧౦౧ సర్వవేదాస్తప్రత్యయాధికరణమ్ ॥

- సూత్ర 3౬౦ సర్వవేదాస్తప్రత్యయం చోదనాద్యవిశేషాత్ ।
 3౬౧ భేదాన్నేతి చేన్నైకస్యామపి ।
 3౬౨ స్వాధ్యాయస్య తథాత్వేన హి సమాచారేఽధికారాచ్చ
 సవవచ్చ తన్నియమః ।
 3౬౩ దర్శయతి చ ॥
- అధికరణ ౧౦౨ ఉపసంహారాధికరణమ్
 | సూత్ర 3౬౪ ఉపసంహారోఽర్థాభేదాద్విధిశేషవత్ సమానే చ ॥
- అధికరణ ౧౦౩ అన్యథాత్వాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర 3౬౫ అన్యథాత్వం శబ్దాదితి చేన్నావిశేషాత్ ।
 3౬౬ న వా ప్రకరణభేదాత్ పరోవరీయస్త్యాదివత్ ।
 3౬౭ సంజ్ఞాతశ్చేత్తదుక్తమస్తి తు తదపి ॥
- అధికరణ ౧౦౪ వ్యాప్త్యధికరణమ్ ॥
- సూత్ర 3౬౮ వ్యాప్తేశ్చ సమజ్ఞాసమ్ ॥
- అధికరణ ౧౦౫ సర్వభేదాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర 3౬౯ సర్వాభేదాదన్యత్రేమే ॥
- అధికరణ ౧౦౬ ఆనన్దాద్యధికరణమ్ ॥
- సూత్ర 3౭౦ ఆనన్దాదయః ప్రధానస్య ।
 3౭౧ ప్రియశిరస్త్యాద్యప్రాప్తిరుపచయాపచయౌ హి భేదే ।
 3౭౨ ఇతరే త్వర్థసామాన్యాత్ ॥
- అధికరణ ౧౦౭ ఆధ్యానాధికరణమ్
 | సూత్ర 3౭౩ ఆధ్యానాయ ప్రయోజనాభావాత్
 3౭౪ ఆత్మశబ్దాచ్చ ॥
- అధికరణ ౧౦౮ ఆత్మగృహీత్యధికరణమ్ ॥
- సూత్ర 3౭౫ ఆత్మగృహీతిరితరవదుత్తరాత్ ।
 3౭౬ అన్వయాదితి చేత్స్యాదవధారణాత్ ॥
- అధికరణ ౧౦౯ కార్యాఖ్యానాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర 3౭౭ కార్యాఖ్యానాదపూర్వమ్ ॥

అధికరణ	౧౧౦ సమానాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	3౭౮ సమాన ఏవం చాభేదాత్ ॥
అధికరణ	౧౧౧ సమృద్ధ్యాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	3౭౯ సమృద్ధ్యాదేవమన్యత్రాపి । 3౮౦ న వా విశేషాత్ । 3౮౧ దర్శయతి చ ॥
అధికరణ	౧౧౨ సమృద్ధ్యధికరణమ్ ॥
సూత్ర	3౮౨ సమృద్ధ్యతిద్యువ్యాప్త్యపి చాతః ॥
అధికరణ	౧౧౩ పురుషవిద్యాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	3౮౩ పురుషవిద్యాయామివ చేతరేషామనామ్నాన్ ॥
అధికరణ	౧౧౪ వేదాద్యధికరణమ్ ॥
సూత్ర	3౮౪ వేదాద్యర్థభేదాత్ ।
అధికరణ	౧౧౫ హాన్యధికరణమ్ ॥
సూత్ర	3౮౫ హానౌ తూపాయనశబ్దశేషత్వాత్ కుశాచ్ఛస్త్యుత్సృజ్యపగానవత్తదుక్తమ్ ॥
అధికరణ	౧౧౬ సామృత్యాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	3౮౬ సామృత్యాయే తర్తవ్యాభావాత్తథా హ్యనేః । 3౮౭ ఛన్తత ఉభయావిరోధాత్ ॥
అధికరణ	౧౧౭ గతేరర్థవత్త్వాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	3౮౮ గతేరర్థవత్త్వముభయథాఽన్యథా హి విరోధః । 3౮౯ ఉపపన్నస్తలక్షణార్థోపలభ్యేర్లోకవత్ ॥
అధికరణ	౧౧౮ అనియమాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	3౯౦ అనియమః సర్వాసామవిరోధః శబ్దానుమానాభ్యామ్ ॥
అధికరణ	౧౧౯ యావదధికారాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	3౯౧ యావదధికారమవస్థితిరాధికారికాణామ్ ॥

- అధికరణ ౧౨౦ అక్షరధియాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౩౯౨ అక్షరధియాం త్వవరోధః
సామాన్యతద్భావాభ్యామాపసదవత్తదుక్తమ్ ॥
- అధికరణ ౧౨౧ ఇయదధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౩౯౩ ఇయదామననాత్ ॥
- అధికరణ ౧౨౨ అన్తరత్వాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౩౯౪ అన్తరా భూతగ్రామవత్స్వాత్మనః
| ౩౯౫ అన్యథా భేదానుపపత్తిరితి చేన్నోపదేశాన్తరవత్ ॥
- అధికరణ ౧౨౩ వ్యతిహారాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౩౯౬ వ్యతిహారో విశింషన్తి హీతరవత్ ॥
- అధికరణ ౧౨౪ సత్యాద్యధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౩౯౭ సైవ హి సత్యాదయః ॥
- అధికరణ ౧౨౫ కామాద్యధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౩౯౮ కామాదీతరత్ర తత్ర చాయతనాదిభ్యః ॥
- అధికరణ ౧౨౬ ఆదరాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౩౯౯ ఆదరాదవోపః |
౪౦౦ ఉపస్థితేఽస్తద్వచనాత్ ॥
- అధికరణ ౧౨౭ తన్నిర్ధారణాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౪౦౧ తన్నిర్ధారణానియమస్తద్దృష్టేః
పుథగ్గ్యప్రతిబన్ధః ఫలమ్ ॥
- అధికరణ ౧౨౮ ప్రదానాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౪౦౨ ప్రదానవదేవ తదుక్తమ్ ॥
- అధికరణ ౧౨౯ లింగభూయస్త్వాధికరణమ్ ॥
- సూత్ర ౪౦౩ లింగభూయస్త్వాత్ తద్ధి బలీయస్తదపి |
౪౦౪ పూర్వవికల్పః ప్రకరణాత్ స్యాత్ క్రియామానసవత్ |
౪౦౫ అతిదేశాచ్చ |

౪౦౬ విద్వైవ తు నిర్ధారణాత్ |
 ౪౦౭ దర్శనాచ్చ |
 ౪౦౮ శ్రుత్యాదిబలీయస్త్యాచ్చ న బాధః |
 ౪౦౯ అనుబంధాదిభ్యః
     ప్రజ్ఞాంతరపుథక్త్వవద్ధృష్టశ్చ తదుక్తమ్ |
 ౪౧౦ న సామాన్యాదప్యపలభేర్మృత్యువన్న హి లోకాపత్తిః |
 ౪౧౧ పరేణ చ శబ్దస్య తాద్విధ్యం భూయస్త్యాత్త్వనుబంధః ||

అధికరణ ౧౩౦ ఐకాత్మ్యాధికరణమ్ ||

సూత్ర ౪౧౨ ఏక ఆత్మనః శరీరే భావాత్ |
 ౪౧౩ వ్యతిరేకస్తద్భావాభావిత్వాన్న తూపలబ్ధివత్ ||

అధికరణ ౧౩౧ అజ్ఞావబద్ధాధికరణమ్ ||

సూత్ర ౪౧౪ అజ్ఞావబద్ధాస్తు న శాఖాసు హి ప్రతివేదమ్ |
 ౪౧౫ మస్త్రాదివద్వాఽవిరోధః ||

అధికరణ ౧౩౨ భూమజ్యయస్త్యాధికరణమ్ ||

సూత్ర ౪౧౬ భూమ్నః క్రతువజ్జ్యాయస్త్యం తథా చ దర్శయతి ||

అధికరణ ౧౩౩ శబ్దాదిభేదాధికరణమ్ ||

సూత్ర ౪౧౭ నానా శబ్దాదిభేదాత్ ||

అధికరణ ౧౩౪ ఏకల్పాధికరణమ్ ||

సూత్ర ౪౧౮ ఏకల్పోఽవిశిష్టఫలత్వాత్ ||

అధికరణ ౧౩౫ కామ్యాధికరణమ్ ||

సూత్ర ౪౧౯ కామ్యాస్తు యథాకామం సముచ్చీయేరన్న వా పూర్వహేత్వభావాత్
 ||

అధికరణ ౧౩౬ యథాశ్రయభావాధికరణమ్ ||

సూత్ర ౪౨౦ అజ్ఞేషు యథాశ్రయభావః |
 ౪౨౧ శిష్టేశ్చ |
 ౪౨౨ సమాహారాత్ |
 ౪౨౩ గుణసాధారణ్యశ్రుతేశ్చ |

౪౨౪ న వా తత్సహభావాశ్రుతేః ।

౪౨౫ దర్శనాచ్చ ॥

అధ్యాయ

౩

పాద

౪

అధికరణ

౧౩౭-౧౫౩

సూత్ర

౪౨౬-౪౭౭

అధికరణ

౧౩౭ పురుషార్థాధికరణమ్ ॥

సూత్ర

౪౨౬ పురుషార్థోఽతః శబ్దాదితి బాదరాయణః ।

౪౨౭ శేషత్వాత్ పురుషార్థవాదో యథాఽన్యేష్యితి జైమినిః ।

౪౨౮ ఆచారదర్శనాత్ ।

౪౨౯ తత్కృతేః ।

౪౩౦ సమన్వారమ్భణాత్ ।

౪౩౧ తద్వతో విధానాత్ ।

౪౩౨ నియమాచ్చ ।

౪౩౩ అధికోపదేశాత్తు బాదరాయణస్యైవం తద్దర్శనాత్ ।

౪౩౪ తుల్యం తు దర్శనమ్ ।

౪౩౫ అసార్వత్వకీ ।

౪౩౬ విభాగః శతవత్ ।

౪౩౭ అధ్యయనమాత్రవతః

౪౩౮ నావిశేషాత్ ।

౪౩౯ స్తుతయేఽనుమతిర్వా ।

౪౪౦ కామకారేణ చైకే ।

౪౪౧ ఉపమర్షం చ ।

౪౪౨ ఊర్ధ్వరేతఃసు చ శబ్దే హి ॥

అధికరణ

౧౩౮ పరామర్శాధికరణమ్ ॥

సూత్ర

౪౪౩ పరామర్శం జైమినిరచోదనా చాపవదితి హి ।

౪౪౪ అనుష్ఠేయం బాదరాయణః సామ్యశ్రుతేః ।

౪౪౫ విధిర్వా ధారణవత్ ॥

అధికరణ

౧౩౯ స్తుతిమాత్రాధికరణమ్ ॥

సూత్ర

౪౪౬ స్తుతిమాత్రముపాదానాదితి చేన్నాపూర్వత్వాత్ ।

- అధికరణం ౪౪౭ భావశబ్దాచ్చ ॥
- సూత్రం ౪౪౮ పరిష్టవాధికరణమ్ ॥
- సూత్రం ౪౪౯ పారిష్టవార్థా ఇతి చేన్న విశేషితత్వాత్ ।
౪౪౯ తథా చైకవాక్యతోపబన్ధాత్ ॥
- అధికరణం ౪౪౯ అగ్నీన్ధనాద్యధికరణమ్ ॥
- సూత్రం ౪౫౦ అత ఏవ చాగ్నీన్ధనాద్యనపేక్షా ॥
- అధికరణం ౪౪౯ సర్వాపేక్షాధికరణమ్ ॥
- సూత్రం ౪౫౧ సర్వాపేక్షా చ యజ్ఞాదిశ్రుతేరశ్వవత్ ।
౪౫౨ శమదమాద్యుపేతః స్యాత్తథాఽపి తు
తద్విధేస్తదజ్గతయా ।
తేషామవశ్యానుష్ఠేయత్వాత్ ॥
- అధికరణం ౪౪౩ సర్వాన్ననుమత్యధికరణమ్ ॥
- సూత్రం ౪౫౩ సర్వాన్ననుమతిశ్చ ప్రాణాత్యయే తద్దర్శనాత్ ।
౪౫౪ అబాధాచ్చ ।
౪౫౫ అపి చ స్మర్యతే ।
౪౫౬ శబ్దశ్చాతోఽకామకారే ॥
- అధికరణం ౪౪౪ ఆశ్రమకర్మాధికరణమ్ ॥
- సూత్రం ౪౫౭ విహితత్వాచ్చాఽశ్రమకర్మాపి ।
౪౫౮ సహకాముత్వేన చ ।
౪౫౯ సర్వథాఽపి తు త ఏవోభయలింగాత్ ।
౪౬౦ అనభిభవం చ దర్శయతి ॥
- అధికరణం ౪౪౫ విధురాధికరణమ్ ॥
- సూత్రం ౪౬౧ అన్తరా చాపి తు తత్త్వప్తేః ।
౪౬౨ అపి చ స్మర్యతే ।
౪౬౩ విశేషానుగ్రహశ్చ ।
౪౬౪ అతస్త్వితరజ్ఞాయో లింగాచ్చ ॥
- అధికరణం ౪౪౬ తద్భుతాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౪౬౫ తద్భూతస్య తు నాతద్భావో జ్ఞైమినేరపి
నియమాతద్రూపాభావేభ్యః ॥

అధికరణ ౧౪౭ అధికారధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౪౬౬ న చాధికారికమపి పతనానుమానాత్తదయోగాత్ ।
౪౬౭ ఉపపూర్వమపి త్వేకే భావమశనవత్తదుక్తమ్ ॥

అధికరణ ౧౪౮ బహిరధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౪౬౮ బహిస్తూభయథాఽపి స్మృతేరాచారాచ్చ ॥

అధికరణ ౧౪౯ స్వామ్యధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౪౬౯ స్వామినః ఫలశ్రుతేరిత్యాశ్రేయః ।
౪౭౦ ఆర్తిజ్యమిత్యేడులోమిస్తస్మై హి పరిక్రీయతే ।
౪౭౧ శ్రుతేశ్చ ॥

అధికరణ ౧౫౦ సహకార్యన్తరవిధ్యధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౪౭౨ సహకార్యన్తరవిధిః పక్షేణ తృతీయం తద్వతో విద్యాదివత్
।

౪౭౩ కృత్స్నభావాత్తు గృహిణోపసంహారః ।
౪౭౪ మౌనవదితరేషామప్యపదేశాత్ ॥

అధికరణ ౧౫౧ అనావిష్కరాధికరణమ్ ।

సూత్ర ౪౭౫ అనావిష్కర్షన్సన్వయాత్ ॥

అధికరణ ౧౫౨ ఐహికాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౪౭౬ ఐహికమప్యప్రస్తుతప్రతిబంధే తద్దర్శనాత్ ॥

అధికరణ ౧౫౩ ముక్తిఫలాధికరణమ్ ॥

సూత్ర ౪౭౭ ఏవం ముక్తిఫలానియమన్తదవస్థావధృతేస్తదవస్థావధృతేః ॥

అధ్యాయః ౪ ఫల అధికరణ ౩౮ సూత్రాణి

౭౮

పాద ౧

అధికరణ ౧౫౪-౧౬౭

సూత్ర ౪౭౮-౪౯౬

అధికరణ	౧౫౪ ఆవృత్త్యధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౪౭౮ ఆవృత్తిరసకృదుపదేశాత్ । ౪౭౯ లింగాచ్చ ॥
అధికరణ	౧౫౫ ఆత్మత్వోపసనాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౪౮౦ ఆత్మేతి తూపగచ్చన్తి గ్రాహయన్తి చ ॥
అధికరణ	౧౫౬ ప్రతికధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౪౮౧ న ప్రతీకే న హి సః ॥
అధికరణ	౧౫౭ బ్రహ్మదృష్ట్యధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౪౮౨ బ్రహ్మదృష్టిరుత్కర్షాత్ ॥
అధికరణ	౧౫౮ ఆదిత్యాదిమత్యధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౪౮౩ ఆదిత్యాదిమతయశ్చాఙ్గ ఉపపత్తేః ॥
అధికరణ	౧౫౯ ఆసీనాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౪౮౪ ఆసీనః సమృహాత్ । ౪౮౫ ధ్యానాచ్చ । ౪౮౬ అచలత్వం చాపేక్ష్య । ౪౮౭ స్మరన్తి చ ॥
అధికరణ	౧౬౦ ఏకాగ్రతాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౪౮౮ యత్రైకాగ్రతా తత్రావిశేషాత్ ॥
అధికరణ	౧౬౧ ఆప్రాయణాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౪౮౯ ఆప్రాయాణాత్తత్రాపి హి దృష్టమ్ ॥
అధికరణ	౧౬౨ తదధిగమాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౪౯౦ తదధిగమ ఉత్తరపూర్వాఘయోరశ్లేషవినిశౌ తదవ్యపదేశాత్ ॥
అధికరణ	౧౬౩ ఇతరసంశ్లేషాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౪౯౧ ఇతరస్యావ్యేవమసంశ్లేషః పాతే తు ॥

అధికరణ	౧౬౪ అనారబ్ధాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౪౯౨ అనారబ్ధకార్యే ఏవ తు పూర్వే తదవధేః ॥
అధికరణ	౧౬౫ అగ్నిహోత్రాద్యధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౪౯౩ అగ్నిహోత్రాది తు తత్కార్యాయైవ తద్దర్శనాత్ । ౪౯౪ అతోఽన్యపి హ్యేకేశాముభయోః ॥
అధికరణ	౧౬౬ విద్యాజ్ఞానసాధనాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౪౯౫ యదేవ విద్యయేతి హి ॥
అధికరణ	౧౬౭ ఇతరక్షపణాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౪౯౬ భోగేన త్వితరే క్షపయిత్వా సమృద్ధ్యతే ॥
అధ్యాయ	౪
పాద	౨
అధికరణ	౧౬౮-౧౭౮
సూత్ర	౪౯౭-౫౧౭
అధికరణ	౧౬౮ వాగధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౪౯౮ వాఙ్మనసి దర్శనాచ్ఛబ్దాచ్ఛ । ౪౯౯ అత ఏవ చ సర్వాణ్యను ॥
అధికరణ	౧౬౯ మనోఽధికరణమ్ ।
సూత్ర	౪౯౯ తన్మనః ప్రాణ ఉత్తరాత్ ॥
అధికరణ	౧౭౦ అధ్యక్షాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౫౦౦ సోఽధ్యక్షే తదుపగమాదిభ్యః । ౫౦౧ భూతేషు తత్సృతేః । ౫౦౨ నైకస్మిన్ దర్శయతో హి ॥
అధికరణ	౧౭౧ అస్పృత్యుపక్రమాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౫౦౩ సమానా చాస్పృత్యుపక్రమాదమృతత్వం చానుపోష్య ॥
అధికరణ	౧౭౨ సంసారవ్యపదేశాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౫౦౪ తదాపితేః సంసారవ్యపదేశాత్ ।

	౫౦౫ సూక్ష్మం ప్రమాణతశ్చ తథోపలభ్యే ।
	౫౦౬ నోపమర్దేనాతః ।
	౫౦౭ అస్యైవ చోపపత్తేరేష ఊష్యా ॥
అధికరణ	౧౭౩ ప్రతిషేధాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౫౦౮ ప్రతిషేధాదితి చేన్న శారీరాత్ ।
	౫౦౯ స్పష్టో హ్యేకేషామ్ ।
	౫౧౦ స్మర్యతే చ ॥
అధికరణ	౧౭౪ వాగాదిలయాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౫౧౧ తాని పరే తథా హ్యహా ॥
అధికరణ	౧౭౫ అవిభాగాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౫౧౨ అవిభాగో వచనాత్ ॥
అధికరణ	౧౭౬ తదోకోఽధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౫౧౩ తదోకోఽగ్రజ్వలనం తత్ప్రకాశితద్వారో విద్యాసామర్థ్యాత్
	।
	తచ్ఛేషగత్యనుస్మృతియోగాచ్చ
	హార్దానుగృహీతః శతాధికయా ॥
అధికరణ	౧౭౭ రశ్మ్యధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౫౧౪ రశ్మ్యనుసారీ ।
	౫౧౫ నిశి నేతి చేన్న సమ్బన్ధస్య
	యావద్దేహభావిత్వాత్ దర్శయతి చ ॥
అధికరణ	౧౭౮ దక్షిణయనాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౫౧౬ అతశ్చాయనేఽపి దక్షిణే ।
	౫౧౭ యోగీనః ప్రతి చ స్మర్యతే స్మారే చైతే ॥
అధ్యాయ	౪
పాద	౩
అధికరణ	౧౭౯-౧౮౪
సూత్ర	౫౧౮-౫౩౩

అధికరణ	౧౭౯ అర్చిరాద్యధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౫౧౮ అర్చిరాదినా తత్ప్రధితేః ॥
అధికరణ	౧౮౦ వాయ్వుధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౫౧౯ వాయుమబ్బాదవిశేషవిశేషాభ్యామ్ ॥
అధికరణ	౧౮౧ తడిదధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౫౨౦ తడితోఽధి వరుణః సమ్ప్రన్ధాత్ ॥
అధికరణ	౧౮౨ ఆతివాహికాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౫౨౧ ఆతివాహికాస్తల్లిజ్ఞాత్ ౫౨౨ ఉభయవ్యామోహాత్తత్ప్రధేః ౫౨౩ వైద్యుతేనైవ తతస్తత్ప్రథితేః ॥
అధికరణ	౧౮౩ కార్యాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౫౨౪ కార్యం బాదరిరస్య గత్సుపపత్తేః ౫౨౫ విశేషితత్వాచ్చ ౫౨౬ సామీప్యాత్తు తదవ్యపదేశః ౫౨౭ కార్యాత్యయే తదధ్యక్షేణ సహాతః పరమభిధానాత్ ౫౨౮ స్మృతేశ్చ ౫౨౯ పరం జైమినిర్ముఖ్యత్వాత్ ౫౩౦ దర్శనాచ్చ ౫౩౧ న చ కార్యే ప్రతిపత్త్యభిసన్ధిః ॥
అధికరణ	౧౮౪ ప్రతికాలమ్బనాధికరణమ్ ॥
సూత్ర	౫౩౨ అప్రతీకాలమ్బనాన్నయతీతి బాదరాయణ ఉభయథాఽదోషాత్తత్కృతుశ్చ ౫౩౩ విశేషం చ దర్శయతి ॥
అధ్యాయ	౪
పాద	౪
అధికరణ	౧౮౫-౧౯౧
సూత్ర	౫౩౪-౫౫౫
అధికరణ	౧౮౫ సమ్పద్యావిర్భావాధికరణమ్ ॥

- సూత్రం   ౫౩౪ సమృద్ధ్యావిర్భావః స్వేనశబ్దాత్ ।
 ౫౩౫ ముక్తః ప్రతిజ్ఞానాత్ ।
 ౫౩౬ ఆత్మా ప్రకరణాత్ ॥
- అధికరణం   ౧౮౬ అవిభాగేన దృష్టత్వధికరణమ్ ॥
- సూత్రం   ౫౩౭ అవిభాగేన దృష్టత్వాత్ ॥
- అధికరణం   ౧౮౭ బ్రహ్మాధికరణమ్ ॥
- సూత్రం   ౫౩౮ బ్రాహ్మేణ జైమినిరుపన్యాసాదిభ్యః ।
 ౫౩౯ చితి తన్మాత్రేణ తదాత్మకత్వాదిత్యోడులోమిః ।
 ౫౪౦ ఏవమప్యపన్యాసాత్ పూర్వభావాదవిరోధం బాదరాయణః ॥
- అధికరణం   ౧౮౮ సజ్కల్పాధికరణమ్ ॥
- సూత్రం   ౫౪౧ సజ్కల్పాదేవ తు తత్కృతేః ।
 ౫౪౨ అత ఏవ చానన్యాధిపతిః ॥
- అధికరణం   ౧౮౯ అభావాధికరణమ్ ॥
- సూత్రం   ౫౪౩ అభావం బాదరిరాహ హ్యేవమ్ ।
 ౫౪౪ భావం జైమినిర్వికల్పామననాత్ ।
 ౫౪౫ ద్వాదశాహవదుభయవిధం బాదరాయణోఽతః ।
 ౫౪౬ తన్వభావే సన్ధ్యవదుపపత్తేః ।
 ౫౪౭ భావే జాగ్రద్వత్ ॥
- అధికరణం   ౧౯౦ ప్రదీపాధికరణమ్ ॥
- సూత్రం   ౫౪౮ ప్రదీపవదావేశస్తథా హి దర్శయతి ।
 ౫౪౯ స్వాప్యసమృత్స్యోరన్యతరాపేక్షమావిష్కృతం హి ॥
- అధికరణం   ౧౯౧ జగద్వ్యాపారాధికరణమ్ ॥
- సూత్రం   ౫౫౦ జగద్వ్యాపారవర్జం ప్రకరణాదసన్నిహితత్వాచ్చ ।
 ౫౫౧ ప్రత్యక్షోపదేశాదితి చేన్నాధికారికమణ్ణలస్థోక్తేః ।
 ౫౫౨ వికారావర్తి చ తథా హి స్థితిమాహ ।
 ౫౫౩ దర్శయత్యైవం ప్రత్యక్షానుమానే ।
 ౫౫౪ భోగమాత్రసామ్యలిగ్నాచ్చ ।

××× అనావృత్తిః శబ్దాదనావృత్తిః శబ్దాత్ ॥

Encoded and proofread by Sunder Hattangadi

——
Brahma-Sutra - adhikarana

pdf was typeset on March 24, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

